

JUHTKIRI

Suur tükk ajab suu lõhki?

Mida saab 6550 euro eest? Natuke juurde makstes võiks koroonakriisi tõttu reisinälgajäänud eestlane selle raha eest koos kaaslastega novembris kümneks päevaks Jaapanisse põrutada. Kes nii kaugele reisida veel ei julge, võiks veeta sügisel üheksa päeva Euroopa kalleima linna Genfi viietärni luksushotellis – paarsada eurot jääks ülegi. Kuidas aga kõlaks kolm ööd kahele heas korras korteris kaunis ja koduses Ülenurmes? Jah, te lugesite õigesti!

Et pakutud hind kehtib üksnes septembri nädalavahetusel, kui Lõuna-Eestis toimub Rally Estonia ja nõudlus majutuskohtade järele ongi enneolematult kõrge, ei vähenda see imestust, mida selliste hindade nägemine rallisõprades tekitab. Nii on ulmeliste hindadega öömaja pakkujad õigustatult sattunud põhjanaabrite ajakirjanduse ja sotsiaalmeedia kommentaatorite huviorbiiti. Kui kliendijahil majutaja võib sõna levimist tervitada, siis kuuldused turistidelt kümne naha koorimisest võivad Eesti mainet reisisihtkohana mõjutada veel pikalt, ja üldsegi mitte ainult võimaliku järgmise MM-etapi korral-

damise kontekstis. Seega teeb ühe nädalavahetusega aastatasu teenimisele lootev ettevõtja kaudselt kahju endalegi.

Teisalt tahaks vaevalt keegi meist elada riigis, kus majutusturult saadav maksimaalne võimalik kasum oleks kellegi teise poolt ette määratud. Peaminister Jüri Ratasel on õigus, kui ta ütleb, et turumajandusliku loogika toimimine on omaette väärtus. Majutuse otsija – tänuväärselt on otsing olemas ka Rally Estonia korraldajate kodulehel – leiabki sügavamale kaevudes sobilikku öömaja igale hinnaklassile. Näiteks koha, kuhu väsinud

rallisõber võiks ööks telgi püsti panna, võib leida tõepoolest võileivahinna eest.

Milline on mõistlik hinnapoliitika, mida ootavad ka Rally Estonia korraldajad kodulehel, ongi suhteline, ent on olukordi, mida ei peaks ükski klient vaieldes taluma: näiteks juba kinnitatud broneeringu tühistamist, et sama pakkumine kõrgema hinnaga uuesti avaldada. Kõrgete majutus-hindade ümber puhkenud diskussioon aitab rallisõpra õnneks hoiatada ka selliste õnnetsootajate eest.

Kuuldused turistidelt kümne naha koorimisest võivad Eesti mainet reisisihtkohana mõjutada veel pikalt.

MART SOIDRO

literaat

22. juunil, vahetult enne võidupäeva ja jaanipäeva ilmus meie ajakirjanduses kaks tähelepanuväärset ja suurt kõlapinda leidnud artiklit, mis andsid aasta kõige lähemal ööl jututükkideks seltskondades. Eesti Päevalehes ilmus Raimo Poomi ja Kärt Anvelti „Ülestõus välisministeeriumis. Kurnatud ja nurka suratud diplomaadid protestivad“ ja Eesti Ekspressis Grete Lehempuu „Rahvuskooper Estonia töötajad: direktor Aivar Mäe alandab ja ahistab naisi“. Mis siin patu salata, eks jaaniöö sai isegi hüpatud: kõigepealt üle lõkke, seal sujuvalt välisministeeriumi temaatika ja õhtu lõpetuseks rahvuskooperis Estonia juhtunute juurde.

Pealtnäha on need täiesti erinevad juhtumid, ometi on neis ühisosa olemas. Lihtsalt ja lühidalt öeldes: elu on läinud edasi ja vanamoodi enam jätkata ei saa.

Suursaadikute nõrdimus

Alustagem Eesti suursaadikute ja välisesinduste juhtide läkitatud kirjast, mis oli adresseeritud ministereeriumi juhtkonnale ning mille koopia jõudis kõigi välisministeeriumi töötajateni. Ja seal edasi juba vana kombe kohaselt ajakirjandusse. Lisaks Raimo Poomile ja Kärt Anveltile „tasakaalustuse mõttes“ ka Kaarel Taran-dile (vt „Diplomaadid kaanatuste rajal“, Sirp 03.07.2020).

Riigikogu võttis välisestisteeriumi seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadu-

Aeg on edasi läinud

se vastu 10. juunil. „Kurnatud ja nurka suratud diplomaatidest“ lugesime 22. juunil. President jättis selle seaduse välja kuulutamata 25. juunil, kuna muudatused on vastuolus põhiseadusega. Aga vastuolu ei seisnenud diplomaatidele lisakohustuste panemises, vaid abikaasade ja kooseluseaduse alusel registreeritud elukaaslaste ebavõrdse kohtlemises.

„Välisministeeriumi ajalugu ei mäleta teist sisuliselt kõigi saadikute allkirjadega protestikirja,“ väidavad loo autorid. Kuidas võtta? Just ilmus Argo Ideoni „Rahvusvahelised mehed“, mis kirjeldab veidi anekdootlikus vormis välisministeeriumi tegevust aastatel 1994–2004. Kas siis mässe välisministeeriumis vähe oli? Näiteks 1996. aasta,

kui mitte ükski suursaadik ei kippunud Eestisse naasma. Siis avaldasid protesti kõik kõrgeimad diplomaadid, nüüd jättis aga üks suursaadik alla kirjutamata. Aga see selleks. Arusaadav, et presidendi poolt välja kuulutamata jäetud seadus on ka muudes aspektides ajale jalgu jäänud.

Kui diplomaatidel pole kindlustunnet, et nende lapsed saavad välismaal õppida IB õppekava järgivas koolis, kui nad peavad üürima ise omale elamispinna, mis jääb kordades alla nende elamisele kodumaal, siis on see mõtlemise koht. Aga aeg, mil mõni suursaadik pani välislahetuses olles kõrvale summa, mille eest sai koju naastes maja osta ja mõisat putitada, on vist küll otsa saanud.

Ajad muutuvad. Mõni nali, mis üleminekuajal võis teatud kontekstis isegi muigastada panna, on tänasel päeval täiesti kohatu. Pean silmas neid öökapi ja hambaharja nalju, mida ka Aivar Mäe on ise tunnistanud. Võib-olla tehti selliseid kunagi üliõpilasmalasas? Ei tea, pole käinud. Igatahes

on need maitsetud ja magedad. Aga seoses Estonias toimuvaga meenus mulle mälestus hoopis teisest ooperist – Mart Juure ja Andrus Kivirähki kultusseriaal „Vremja“, mis selle sajandi alguses kõvasti laineid lõi. Tänapäeva noortel, eriti nendel, kes käivad vähemuste kaitseks meelt avaldamas, ei soovita ma seda vaadata.

Häirib, et neljanda võimu esindajad kirjeldavad Estonia juhtumit kui suurt töövõitu ja kaevavad ennast järjest sügavamale kaevikusse. Ja mu armas kursusevend Priit Pullerits suudab üllatada mind ka vanuigi.

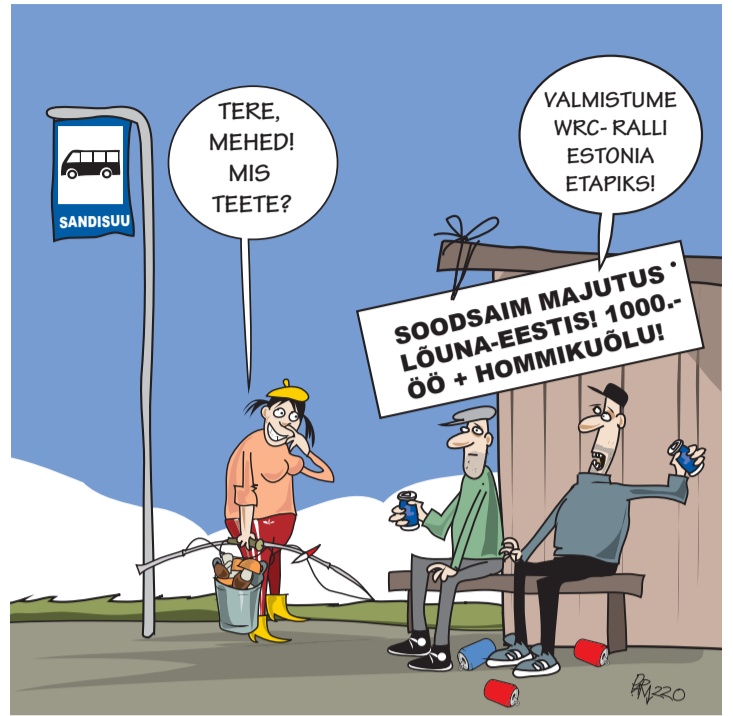
„Viis päeva reporteritööd, 21 suulisel intervjuueeritud allikat (neist tervelt 20 on *the record*), Postimehe toimetuse juhtide, kahe juristi ja vaimse julgustaja jäägitud tugi,“ teatas ajakirjandusõppejõud sotsiaalmeedias pärast artikli „Estonia ülesehitamine“ ilmutamist (Postimees, 06.07.2020).

Maestro võidurõõm jäi seekord üürrikeks, juba sama päeva lõunaks oli kõigile selge, et Bonnieri preemiast selle eest ei saa.

Estonia ülesehitamine

Miks? Suures intervjuueerimistuhinas ei jälginud Pullerits sündmuste arengut ega märganud, et juba intervjuueerimise teisel päeval ilmus nn 351 toetuskirja Aivar Mäele. Või läks ta kergema vastupanu teed ja valiski küsitlavad nende hulgast välja? Raske uskuda. Siis oleks võinud juba kõiki allkirjutanuid intervjuueerida. Alates 96aastasest Erich Kõlarist ja lõpetades kõige nooremaga. Nii või teisiti tegi see püüdnud katse hoida Eesti ajakirjandust tasakaalus paljudele nalja. Ka nendele, kes pole tahtnud valida poolt ega kaevikusse minna. Parafraaseerides Eesti Ekspressi peatoimetajat Erik Moorat: uurimistulemustele ei anna midagi juurde, kui küsitleda neid, kes suusarajal veteransportlasest eespool olid ega näinud, kuidas kurikael Pulleritsule suusake-piga pähe lõi.

ANDRES VARUSTIN

TSITAAT

„Kui tuleb meie programmi või maailmavaatega vastupidine otsus või seisukohavõtt, siis kaitsen oma kriitikaga erakonna üldist huvi ja meie valijat – näete, siin sai tehtud viga. Parandame selle.“

EKREI aseest eurosaadik Jaak Madison selgitab siseopositsiooni rolli sattumist. EPL

SEISUKOHT

Maasikamagus emakeel

Eesti keel lubab endaga pidada palju lustakaid sõnamänge. Näiteks kui maaeluminister küsib „Millest on kahju?“, siis tema eelneva jutu kontekstis saab seda võtta kui uurimist, kas maasikakasvatajad tõesti kannatasid valitsuse tegevusetuse pärast või on marjad mädanema pannud vihmd Eesti ilma paratamatult.

Aga kui võtta arvesse sõnadega kaasnevat muet ministri näol, muutub see küsimuseks, et kas valitsejatel üldse peaks süda verd tilkuma raisku läinud saagi pärast.

Jah, peaks. Viimaste nädalate vihm on tõesti kõigevägevamalt kaela saadetud paratamatus, aga kui valitsus poleks hoidnud piire võortööjõule nõnda pikalt kinni – soomlased, kes müüdi on koroonakriisist käitunud Eestist märgatavalt konservatiivsemalt, töid ukrainlased ammu põldudele –, saanuks suurema osa saagist kätte enne, kui traditsiooniline sant suveilm päralt jõudis.

Aga poliitilised manged olid tähtsamad ja nüüd tuleb nende eest võib-olla tasuda maksimaksjal. Ja see on sama mäda mõte, kui põlul kõdunev mari.

VILJAR VOOG

reporter